

CRKVA SV. MARKA

PROČELJE STARE KATEDRALE, akvarel E. Nardija. Muzej grada Zagreba

A. Macetti, ima mirnoću renesansnih odnosa kao i kamene doprozornike isklesane u renesansnim oblicima. Po masi zgrade i odnosu prozorskih otvora prema njoj, renesansi se mogu pribrojiti obližnji konvikt (Habdelićeva ul. 1) i samostan franjevac na Kaptolu, a osobito bačvasto presvođen prostrani refektorij u juž. samostanskom krilu; na pročelju uličnoga krila spomen-ploča dokazuje da se gradilo do 1697. U tu skupinu zgrada ulaze bivši samostan klarisa (1650) u Opatičkoj ul. 20 (danas Muzej grada Zagreba), bivša kaptolska vijećnica ispred katedrale (sagrađena o. 1645, srušena 1876), palača Zrinskih na Markovu trgu 3 i niz kurija na Kaptolu (br. 3, 10, 15, 18, 22, 27 u dvorištu kuća kaptolskoga notara, 28) iz posljednje četvrtine XVII. st. Za zgrade iz toga doba karakteristične su otvorene arkade u prizemlju i na prvome katu. Renesansne značajke obrambenoga tipa imao je juž. zvonik katedrale, građen 1633–41. po nacrtu graditelja Hansa Albertala, a poznat samo sa starih fotografija. Gradnju zvonika crkve Sv. Marka započeo je 1660. graditelj A. Macetti. Zanimljiva je spomen-ploča Ivana Zakmardija iz 1657, postavljena na spremištu hrane uz Popov toranj. Uklesan latinski natpis koji završava stihovima sasvim je u duhu renesansnih latinista. U riznici katedrale ima predmeta renesansnih oblika, izrađenih u XVII. st.: srebrni reljef »Raspeće« (1606, zagrebački zlatar I. Mihalfi), relikvijar poprsje Sv. Stjepana kralja (1635), relikvijar ruka Sv. Aleksandra (1684). U kamenu su isklesane spomen-ploča biskupa Š. Bratulića (1607) i nadgrobna ploča bana Tome Erdődyja u katedrali (umro 1624).

Barok. Ponešto povoljnije prilike nakon zaustavljanja Turaka Bitkom kod Siska 1593. i obnova Rimokatoličke crkve bile su osnova na kojoj se razvio i raširio barok u Hrvatskoj, pa i u Zagrebu. God. 1606. došli su u Zagreb nositelji toga crkvenog pokreta, isusovci, i nakon što su 1607. osnovali gimnaziju, gradili su 1620–32. crkvu Sv. Katarine. Crkva je stradala u požarima 1645. i 1674. God. 1675. postavljeni su vrсни drveni oltari i propovjedaonica s kipovima svetaca (majstori T. Derwant, I. Altenbach). Oltarne slike rad su B. Bobića i H. G. Geigerfelda. Raskošna štukatura na zidovima i svodu (majstor A. J. Quadrio iz Milana) i slike na svodu izvedene su u trećem desetljeću XVIII. st., kada i mramorni oltar Sv. Ignacija s kipovima, djelo ljubljanskoga kipara F. Robbe (1729). Robbin je rad i oltarna mensa nekadašnjega oltara Majke Božje Loretske (danas služi kao oltar okrenut puku). Glavni oltar i velika iluzionistička freska u svetištu (Sv. Katarina među aleksandrijskim filozofima), djelo slov.